

ДО 80-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ АНТОНА ЮРІЙОВИЧА ЛУЧКИ

17 лютого 2008 року виповнилось 80 років від дня народження Лучці Антону Юрійовичу, доктору фізико-математичних наук, професору, провідному науковому співробітнику відділу диференціальних рівнянь і теорії коливань Інституту математики НАН України, відомому математику, учаснику Великої Вітчизняної війни.

А.Ю. Лучка народився в с. Росільна Богородчанського району Івано-Франківської області у сім'ї селянина. Любов до математики виникла в ранньому віці, коли ще навчався в Росільнянській школі (1935 – 1942).

Трудову діяльність розпочав з вересня 1944 р., працюючи інспектором відділу соціального забезпечення Солотвинського райвиконкому. В період з 1945 – 1949 р.р. працював вчителем Росільнянської семирічної школи і паралельно навчався в Станіславському педагогічному училищі. Закінчивши успішно училище у 1949 р., поступив без екзаменів на фізико-математичний факультет Станіславського учительського інституту, був сталінським стипендіатом. Після закінчення з відзнакою вчительського інституту в 1951 р., працював учителем математики в середній школі м. Івано-Франківська (1951 – 1957) і в ці ж роки навчався на заочному відділенні фізико-математичного факультету Чернівецького університету.

Після закінчення з відзнакою університету у 1957 році поступив в аспірантуру Інституту математики АН УРСР у відділ диференціальних рівнянь. Його науковим керівником був видатний вчений математик і механік член-кореспондент АН УРСР Ю.Д. Соколов, який своєю ерудицією, високою культурою, громадянською мужністю значно вплинув на формування наукового світогляду молодого науковця.

З 1957 р. все подальше життя Антона Юрійовича пов'язане з Інститутом математики. У цій славетній науковій установі А.Ю.Лучка навчався в аспірантурі (1957 – 1960), працював у відділі диференціальних рівнянь на посадах молодшого (1960 – 1962), старшого (1963 – 1986), а з 1987 по даний час – провідного наукового співробітника.

А.Ю.Лучка у 1961 р. захистив кандидатську дисертацію „О теории и применениях метода осреднения функциональных поправок”, а в 1984 р. – докторську дисертацію „Проекционно-итеративные методы решения дифференциальных и интегральных уравнений”. Йому присвоєно звання старшого наукового співробітника (1965) та звання професора (1991).

А.Ю. Лучка вніс помітний вклад у розвиток математики у галузях диференціальних та інтегральних рівнянь, обчислювальної математики та історії математики. Його наукові праці присвячені створенню ефективних наближених методів розв'язування широких класів лінійних та нелінійних рівнянь, зокрема диференціальних, інтегральних, інтегро-диференціальних та функціонально-диференціальних.

А.Ю. Лучка створив загальну теорію методів проекційно-ітеративного типу для лінійних рівнянь у банаховому просторі; обґрунтував застосування цих методів до нелінійних рівнянь з повністю неперервними операторами, рівнянь зі слабкою нелінійністю, рівнянь з монотонними операторами; розробив обчислювальні алгоритми для дифе-

ренціальних та інтегральних рівнянь і на їх базі побудував ефективні чисельні методи; створив варіаційно-ітеративні та варіаційно-градієнтні методи для операторних рівнянь в гільбертовому просторі; розробив чисельні варіанти цих методів для конкретних класів задач математичної фізики; дослідив застосування проєкційно-ітеративних методів до диференціальних рівнянь з параметрами та обмеженнями, до диференціальних рівнянь з імпульсною дією; розвинув теорію операторних рівнянь з обмеженнями та розробив методи побудови їх розв'язків.

Результати своїх наукових досліджень А.Ю. Лучка опублікував у 180 наукових працях та 4 монографіях, одна з яких перевидана англійською мовою, і висвітлював їх на багатьох різноманітних наукових конференціях, з'їздах, симпозиумах, семінарах та в наукових центрах.

Наукові результати А.Ю.Лучки одержали визнання як в Україні, так і за її межами. За цикл праць, присвячених розвитку аналітичних методів розв'язання диференціальних та інтегральних рівнянь А.Ю. Лучці присуджена премія імені М.М. Крилова АН УРСР за 1989 рік.

А.Ю. Лучка на протязі 35 років (1964–1998) сумлінно виконував обов'язки вченого секретаря спеціалізованих вчених рад із захисту кандидатських та докторських дисертацій у Інституті математики, а протягом 1993–1998 років був членом експертної ради з математики ВАК України.

Поряд з науковою діяльністю А.Ю. Лучка виконував значну педагогічну роботу. Він працював за сумісництвом у Київському технологічному інституті легкої промисловості (1962–1970) та Київському національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова (1990–2004).

Протягом тридцяти років, з 1973 по 2003 рр. А.Ю.Лучка читав лекції зі спеціальних курсів з теорії наближених методів розв'язання інтегральних і диференціальних рівнянь, керував курсовими, бакалаврськими, дипломними та магістерськими роботами студентів механіко-математичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Лекції А.Ю.Лучка завжди викликали великий інтерес слухачів, оскільки він будував їх за принципом доступності і таким чином, щоб у студентів розвивалось логічне мислення та з'являлись елементи наукової творчості, при цьому йому вдавалося порівняно просто викласти досить складні математичні результати без надмірного узагальнення матеріалу і вдало поєднати складні теоретичні факти із розв'язанням конкретних задач практики.

А.Ю.Лучка неодноразово призначався головою Державних екзаменаційних комісій у Київському та Чернівецькому національних університетах, Івано-Франківському та Дрогобицькому педагогічних інститутах.

А.Ю.Лучка вів активну педагогічну діяльність також і у напрямку підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації. Під його керівництвом успішно захищені 29 кандидатських дисертацій, його учні успішно працюють в наукових установах і вузах України.

В даний час Антон Юрійович продовжує плідно працювати на посаді провідного наукового співробітника відділу диференціальних рівнянь і теорії коливань Інституту математики НАН України, активно проводить наукові дослідження з теорії наближених методів розв'язання диференціальних та інтегральних рівнянь, щедро ділиться своїми знаннями і досвідом із молодими науковцями.

Побажаємо Антону Юрійовичу доброго здоров'я, щастя, нових творчих успіхів на науковій і педагогічній ниві і багатьох років життя.

Самойленко А.М., Перестюк М.О., Парасюк І.О.,
Самойленко В.Г., Ферук В.А